

TOPLUMDAKİ PEYGAMBER ALGISI

Tarihsel süreçte her bir topluma Peygamberler gönderilmiştir. Birlikte yaşamak durumunda olan insanoğlu, doğru ve yanlış bilmek ve yaşamak gibi sorumluluklarını Peygamberler aracılığıyla öğrenmiştir. Allah, Peygamberleri insanoğlunun kendine karşı sorumluluklarını yerine getirmesinde rehber kılmıştır.

Peygamberler, gönderildikleri topluma karşı görevlerini yerine getirdikten sonra dünyalarını değiştirmişlerdir. Geride kalan müntesiplerinin onlardan öğrendiklerini uygulama süreci devam etmiştir. Bu noktada, Peygamberlerin toplum hayatında ve hafızasında farklı algıları ortaya çıkmaktadır. Bugün içinde yaşadığımız toplumda da olduğu gibi farklı insanlarda farklı Peygamber algıları meydana gelebilmektedir. Bu farklılıklar, kişinin hayatında Peygambere verilen değerle doğru orantılı olabildiği gibi, Allah'ın elçisinin mesajlarının da iyi anlaşılabilmesiyle de bağlantılıdır.

Bugün toplumumuzda, iki ayrı Peygamber tasavvurundan bahsetmek mümkündür. Bunlardan birincisi, inancı zayıf olanlarda, ikincisi ise inandığı gibi yaşamaya çalışanlarda zuhur etmektedir.

İnancı zayıf olanlarda Peygamber algısı ve hayata yansımaları farklı şekillerde görünmektedir. Mesela dini olarak değer verilen ve Peygamberin konu olarak işlendiği günlere önem vermedir. Her yıl kutlanan kutlu doğum programlarını izlemek ve katılmakla Peygambere karşı sorumluluğun yerine getirildiği düşünülmektedir. Son yıllarda temayüz eden özellikle tanınmış kişilerin medya önünde umre ve hacca gitme, orada Peygamber (s.a.s.)'in yaşadığı yerleri görme ameliyesi de bir diğer noktadır. Hz. Muhammed kimdir diye sorulduğunda, sadece Peygamberimiz demeden öteye geçmeyen bir bilginin olması, Allah Rasûlünü sadece ihtiyaç duyulduğu anlarda hatırlamak bir diğer örnektir. Bu tezahürlerden bazılarını ise şu şekilde ifade etmek gerekir. Merhametten bahsedildiğinde Peygamberin merhamet yönlerini ifade etme, "Ağaç dikmekten söz edildiğinde Peygamber de kıyamet kopsa elinde bir fidan olsa onu dikiniz" (Ahmed İbn Hanbel, *el-Müsned* III, 191), hayvanlara karşı duyarlılığı artırmak için Peygamber de onlara iyi davranılması gerektiğini beyan etmektedir (Ebû Dâvud, Cihâd, 47; Hâkim, *Müstedrek*, II, 100) şeklinde örnekler sıralanmaktadır. İnancı zayıf olanların hayatlarındaki Peygamber tasavvurunda, çocuklara verilen isimlerde Peygamberin ve çocuklarının adlarını koymak tercih edilen durumlardandır. Herhangi bir toplantıda, bir programda onun hayatı anlatıldığında duygulanmakta hatta ağlanabilmektedir. Söz konusu kesimin hayatlarındaki Peygamber algısındaki her türlü faaliyet mutlaka değerlidir. Ancak söz konusu olanları yapmakla Peygambere karşı görevlerimizi tam olarak yaptığımızı söylemek ise mümkün değildir.

Peygamberi gerçekten sevdiğini söyleyen ve hayatında yaşamaya çalışan Müslümanlardaki Peygamber tasavvurunda ise eksiklikler bulunmaktadır. Mesela, Muhammet isminin konulduğu çocuklara herhangi bir olumsuz iş yaptığında müdahale edilirse Peygambere saygısızlık olur inancı vardır. Bu durumun Peygambere karşı sevgi ve saygıyla alakası yoktur. O çocuk da diğer farklı isimlerdeki çocuklar gibidir. Günlük olarak, Allah Rasûlüne binlerce salavat getiren ancak onun hayatı ve mücadelesinden bihaber olanlar vardır. Salavat getirmek önemlidir. Ancak Peygamber sevgisi sadece salavattan ibaret değildir. Onun üzerine dini yaşama adına ilavelerin yapılması gerekmektedir. Herhangi bir meselede, Allah Rasûlü bu konuda şöyle buyuruyor diyerek nakillerde bulunmaktadır. Ancak naklettiği hadisin nasıl anlaşılması gerektiği bilinmemektedir. Mesela, "Cennet, anaların ayakları altındadır" (el-Bağdâdî, Hatîb, *el-Câmî*, II, 231), "Güçlü Müslüman zayıf Müslümandan daha hayırlıdır" (Müslim, Kader 34; İbn Mace, Mukaddime 10,

Zühd 14) gibi. Cennetin anaların ayaklarında olması demek, oraların öpülmesi demek değildir. Annelere karşı iyi davranmanın ifadesidir. Sahabilerde böyle bir uygulama görülmemiştir. Güçlü Müslüman zayıf Müslümandan hayırlı derken, çokça yeme-içme anlaşılmaktadır. Hâlbuki sahabiler de dâhil hiçbir âlim bu hadisi yeme-içme manasında değil, inancın güçlü olmasında anlamışlardır. Bu noktada, Peygambere karşı sevgimizi, bağlılığımızı gösteriyoruz derken yanlış anlamalara mahal vermemek gerekmektedir. Peygamberi gerçekten sevdiğini söyleyen ve bunu hayatına aksettirmeye çalışan Müslümanlarda görülen bir diğer yön daha vardır. O da, Peygambere yapılan hakaretlerdir. Müslümanlar, Hz. Peygambere karşı yapılan saldırılara karşı kayıtsız kalmamalıdır. Ancak bunu ortaya koyarken yapılan mitinglerde kendi memleketinin insanların mallarına zarar vermemeli, kamu mallarını tahrip etmemelidir. Tepkilerimizi söz konusu boyutlara taşıdığımızda, aslında bunu üretenlerin amaçlarına ulaşmasına vesile olduğumuzu bilmemiz gerekmektedir. Bu doğru bir Peygamber sevgisi değildir. Müslüman ferasetli olmayı tercih etmelidir. Tepkisiz kalmamalı ancak onu uygun bir yöntemle göstermelidir. Bilinçli bir Müslüman, Peygamberinin hayatını, mücadelesini ve mesajlarını iyi anlamalı ve hayatında uygulamalıdır. Hadisi şeriflerini mutlaka doğru kaynaklardan öğrenmelidir. Bu, Peygamber (s.a.s.)'e karşı yapmamız gereken bir sorumluluk ve görevimizdir.